

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

13 Quibus causis feudum amittitur culpa in Dominum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Quibus causis feudum amittitur culpa in
Dominum.

CAPIT. XIII.

FEUDUM. & definit feudum tribus modis, Aliquan-
do culpa v. falli in Dominum commissa, Aliquando
culpa eiusdem commissa in alium, quam Dominum,
lib. 2. Feudorum tit. 23. & 24. Aliquando sine culpa vassal-
li: de quibus causis singularim est dicendum.

Primo queritur, Ob quod crimen vassalli in Dominum
feudum amittitur? Respondeo, ob crimen ingrati animi,
non quodlibet, sed graue, & tale, vt meretor feudi priua-
tionem. *lib. 2. Feud. tit. 24. §. illud. & tit. 28. Ad hoc.*

Secundo queritur, Ad quae nam capita reducantur ta-
lia crimina? Respondeo, reduci ad certa quaedam ca-
pita.

Primum est, si inuestituram, siue renouatione feudi non
petierit haeres vassalli, aut ipse beneficiarius, siue vassallus
post obitum Domini ab eius haeredibus, *lib. 2. Feud. tit. 24.
in principio*, intra annum feliciter, & diem.

Sed à quo tempore est computandus annus, & dies?
Respondeo cum Giolla, à die, quo beneficiarius adeptus
est possessionem feudi, & probabiliter seruit, vel seire po-
tuerit esse feudo sub eam, & obitum Domini. Sic etiam
alij apud Clarum, *quæst. 49. vers. Scias etiam.* Quid si
beneficiarius minor viginti quinq; annis non petierit feudi
renouationem intra debitum tempus; poterit ne petere
restitutionem in integrum, contra lapsum temporis lege
praefixum? Potest, ita Iulius Clarus, *quæst. 47. vers. Sed
quæro.* vbi dicit esse communem sententiam.

Si Beneficiarius itidem nondum intra annum, & diem,
feudi possessionem nactus est, feudo non est priuandus, si
modo intra id temporis feudi renouationem, seu inuestitu-
ram petierit. Clarus *quæstione praefata, vers. Item quia.*

Praeterea Beneficiarius, qui intra annum, & diem in-
uestituram non petiit, non potest breui moram purgare
more emphyteuticarij. Ita Baldus, & communis opinio,
teste Claro *eodem quæstione nuper allata*, quamuis ipse op-
positum sequatur. Insuper si Dominus post annum, &
diem beneficiarium ad solita obsequia, & officia admiserit,
eo ipso culpam beneficiarij remittit videtur. Ita com-
munis opinio.

Milibus autem annus, & totus mensis conceditur ad
repetendam inuestituram. *lib. 1. Feud. tit. 22. ultimo*, igno-
scitur, & succeditur minori quatuordecim annis, si in-
uestituræ renouationem non petierit. *lib. 2. Feudorum tit. 35.
§. Praeterea, & tit. 26. §. Si minori.* Pareitur quoque coiu-
s alteri iusta, & graui causa excusato, veluti ob morbum,
capitales inimicitias, & legitimam absentiam. *lib. 2. tit. 32.
§. vlt. & lib. 1. tit. 22.*

Dubiae quaestio est, An si vnus agnatorum transfe-
rat partem suam feudi antiqui ad aliquem agnatum ha-
bentem partem eiusdem feudi, is secundus agnatus cogat-
ur intra annum, & diem petere à domino renouationem
feudi, ratione partis, quæ ad ipsum peruenit? Respondet
Clarus, *quæstione 49. vers. Praeterea quæro*, ex communi
sententia, debere petere; quia noua pars feudi ad ipsum
delata est. Et hoc, inquit Clarus, locum habet, quando ad
ipsum peruenit; quia alius agnatus ad eum partem suam
transiit. Secus verò esset, si agnatus eam partem ac-
quireret iure accrescendi, videlicet, quia agnatus sine liberis
decessit; vel quia, ob delictum, suam feudi partem amisit:
tunc enim secundus agnatus feudum maius, & amplius ac-
quireret, non autem nouam partem feudi: ac propterea
non cogereur feudi renouatione petere; quia idem iuris
est de incremento feudi, quod de feudo principali. Hæc
ille.

Querens itidem, An Beneficiarius possit per procurato-
rem petere feudi renouationem, & iurate, ac promittere

Dominum fideiuitatem? Potest. Ita communis opinio apud
Clarum, *quæst. citata. vers. Successive quæro*, dum modo id
faciat procurator speciali mandato.

Secundum delictum est, Si vassallus Dominum periculi-
tantem in acie deseruerit, *lib. 1. Feudorum. tit. 3. & lib. 2.
tit. 24. §. Item qui.* Item si reliquit in praedio vulneratum,
sed non lethale. *lib. 1. tit. 3. & tit. 21. ad finem* (sicut enim
vassallo, cum nulla ratione dominum iuuare posset, in fu-
gam se conuertere.

Sed quid indicandum, cum dominus saluus euasit è
praedio, in quo à vassallo deseruit fuerat? tunc ne nihilomi-
nus etiam feudum vassallus amittere iure exstiterit?
Respondeo, maxime; quia *lib. 1. tit. 3.* non dicitur: Si in
praedio deseruit à vassallo dominus perierit, sed simpliciter,
(si deseruit fuerit.)

Quid itidem, si bellum dominus iniquum gesserit? Re-
spondeo, debere vassallum opem ferre domino ad eum
defendendum, non ad offendendum alium. *lib. 2. Feud.
tit. 28.* Quod si dominum defendere noluit, non ideo feudum
amittere meretur.

Querens, quid dicendum, quando bellum dominus gerit
contra patrem, filium ve, aut fratrem vassalli, tunc ne
debet vassallus dominum iuuare? Respondeo, minime.
*lib. 2. Feud. tit. 22. in fin. argumento ex l. Minime. ff. De
religios. & sumptibus.*

Quod si paternam pietatem praeferat huismodi offi-
cio, feudo se abdicet; alias idem amissurus, si contra pa-
ternam pietatem non seruat domino.

Queritur à quibusdam, an vassallus, Domini vitam sine
praesente cogatur? Adducit *tolet. lex. 1. ff. Ad senatus consul-
tum Syllanianum*, in qua serui coguntur praesente custo-
diam dominis, proca capitis constituta in facientes aliter.
At enim, serui non recte comparantur cum vassallis, qui
sunt liberae conditionis: nec poenae constitutæ in seruis,
liberos homines afficiunt, cum serui torqueantur etiam
sine culpa suspicione. *l. Exceptio. ff. Ad senatus consul. Syl-
lanianum*, non tamen liberi homines.

Tertium crimen est, Si vassallus se ens Domino insidias
parari, cum non fecerit certiorum. *lib. 2. Feud. tit. 28. §.*
Praeterea & hoc est in feudis singulare: nam alii qui iure
communis consilij criminis, propter solam scientiam, non
pununtur eadem poena, qua consentientes, & scientes,
insidialio consilio crimen perpetraverint. *l. Non ideo. C.
De accusationibus, & l. Si sciente. ff. Ad legem Corneliam,
de parricidiis.* Item si vassallus hostiliter aduersus Domi-
num se gesserit. *lib. 2. Feudorum. tit. 37. & 14. §.* Porro si
dominum *lib. 1. tit. 3. §. Similiter.* In hoc autem nec volun-
tas sola, nec conatus quidem puniuntur, *lib. 2. tit. 3. §. Vo-
luerit. argumento ex l. Cogitationis, ff. De panis.* Vt si ex
propria confessione vassalli constet habuisse eum in animo
flagitium committere contra dominum, nec ad effectum
perduxerit.

Quartum crimen, Si vassallus vxori, vel filiae, vel nepi
ex filio, vel nuptæ filio, vel forori Domini se miscuerit, vel
si eius pudicitiam tentauerit, vel si cum ea turpi erulerit.
lib. 2. Feudorum. tit. 3. §. 1. & lib. 2. tit. 24. §. Rursus.

Quid autem, Si vassallus post obitum Domini rem ha-
buerit cum eius vxore vidua? etiam ne tunc feudo cadet?
Respondet Andreas Isernia apud Clarum, *quæstio 48.* nihilominus cum feudum amittere: quæ opinio est magis
communis, apud Clarum loco citato.

Quintum crimen, Si vassallus apud Iudicem, Domi-
num detulerit, vel accusauerit. *lib. 2. tit. 24. §. Item si delator.*
Quid autem dicendum, si iusta ex causa, sine calumnia
accusauerit? Nihilominus feudo priuatur, sicut, & libe-
tus. *l. Qui rem maior. ff. De bonis liberis.* Et seruis delator,
etiam si obiecta probet, puniuntur. *l. vlt. C. De delatori. l. 10.*
Et familiares Domini accusate non possunt, Excipitur
verò crimen læsæ maiestatis, vel heresis.

Non licet itidem Vassallo in criminali iudicio contra
Dominum testimonium dicere, *lib. 2. tit. 33. §. Similiter.*
sicut nec liberto. *l. Qui cum maior. §. Si libertus. ff. De*

bonis libertor. Nec cogi potest ad si feudum testimonium.

Sextum crimen, Si vassallus, sine consensu Domini feudum alienauerit, ex constitutione Federici Imperatoris feudum amittit, *lib. 2. tit. 35. vers. Caltida.*

Quid si alienauerit, sed nondum rem feudalem tradiderit? Respondet Andreas Ileruta apud Clarum, *quæst. 31. à feudo non cadere.*

Quid itidem, Si interuenerit traditio rei non vera, sed ficta? Respondeo sufficere, ut feudum amittat. Sic Paulus, & Parisius, & Tiraquellus apud eundem Clarum, *in eadem questione 31.*

Roges, An si alienatio, sit aliunde contractus irritus, & inanis, vassallus poenam incurrat? Respondet Parisius apud Clarum, *quæst. 31. prædictam poenam non incurrare.* At teste Duareno *in comment. in consuetudines feudorum. cap. 14. num. 16. ea constructio in Gallia non feruatur, sed vassallus liberum est alienare feudum, dummodo laudemium secundum curiæ consuetudinem Domino persoluat.*

Quæres, utrum poena afficiatur vassallus, si in alienatione dicat (saluo, & reservato consensu Domini) Lison apud Clarum, *quæstio. 31. ait esse communem sententiam, hoc non sufficere, ut vassallus liber sit à poena, nisi expresse dixerit se alienare saluo consensu Domini, ut non aliter, nec alio modo.*

Quid si vassallus ignorans alienauit feudum? Respondeo, ignorantiam non iuuare: & ideo feudum esse restituendum, & condemnandum emptorem ad id, quod interest domini, *lib. 2. Feudor. tit. 26. §. Si vassallus.*

Quid itidem, Si vassallus omnia tua bona vendiderit, an eo ipso feudum quoque vendidisse videbitur? Respondeo, minimè nisi id nominatim expresse sit, *lib. 2. tit. 26.* Nam generali alienatione, non dicitur quis alienasse, quæ specialiter alienaturus non esset. *l. Obligations generalis ff. De pignoribus, nisi appareat alioqui feudum vendere voluisse: quod potest colligi ex pretij quantitate, & aliis circumstantiis.* Veluti si pretium maius sit, quam esset, si omnia bona præter feudum venderentur, & tunc feudum amittit, & partem pretij auctori bonæ fidei restituere secundum conscientiam cogitur.

Quæres, An vassallus feudo nihilominus cadat, etiam si illud alienatum recuperauerit? Respondeo, cadere, & feudum ad Dominum reuerti, *lib. 2. Feudo. tit. 44.* Ita Bart. Alexand. & alij apud Clarum, *quæstione 31. quam opinionem dicit esse communem Cuius, ut testatur Clarus in loco citato.*

Quæres itidem, An si vassallus feudi tantum partem alienet, totum feudum amittat, an verò solum partem? Respondet Bald. teste Claro, *quæst. 31. totum feudum amittit.* Sed oppositam eius, *lib. 1. Feudorum tit. 38. habetur, parte feudi alienata sine consensu Domini, non totum feudum, sed partem tantum Domini apertis, hoc est, ad Dominum reuerti.* Et contra Bald. sentiunt communiter Doctores, ut testatur Cornucius, & Curtius apud Clarum, *quæst. 31.*

Septimum crimen, Si Titius vassalli Dominum offendat, & monitus vassallus à Domino, ut adductus filius, delicti veniam à Domino petat, si hoc non fecerit, nec à se filium amandet, feudo priuatur. *lib. 2. tit. 31. §. Insuper. Idem Iuris est de vassallis, cum quis ex domesticis eius, aut ex suis vassallis Dominum offenderit, lib. & tit. iam allegatis. §. Illud.*

Octauum crimen est, Si vassallus sit aduersus Dominum contumax, hoc est, si vocatus ad curiam Domini, venire neglexerit. *lib. 2. tit. 22.*

Nonum est crimen, Si vassallus iure feudi, vel inuestitura abutatur, *lib. 2. tit. 22. §. Quicumque.*

Decimum, Si vassallus ex genti Domino obsequia, ne gauerit se vassallum eius esse, *lib. 2. tit. 26. §. Vassallus. & tit. 34. §. vltim.*

Denique aliqui dicunt, ex iisdem causis feudum amitti, ex quibus donatio perfecta reuocatur, vel ex quibus causis filius iure exheredatur. *libro secundo, tit. 24. §. Prædictis.*

Quibus causis feudum amittatur culpa vassalli, in alium quàm in Dominum admiffa.

CAPVD XIV.

Oculpam vassalli non in Dominum, sed in alium commissam amittitur aliquando feudum. Primo, Si vassallus fratrem suum interfecerit, *lib. 2. Feudorum. tit. 37. præfertim si spe totius hereditatis consequenda trucidauerit: hoc enim crimen apud nobiles habetur detestabile.*

Secundò, Si hominem proditorie occiderit, *lib. & tit. præcitatis.* Et eisdem causis, quibus vassallus delicto suo feudum amittit, Dominus feudi proprietatem perdit, *lib. 2. tit. 47.* Ob reciprocam inter Dominum, & vassallum obligationem, *lib. 2. tit. 6. §. Dominus quoque.*

Dubie quæstionis est, An quando feudum vassalli culpa amittitur, vassallus ipso iure cadat à feudo ante vllam criminis condemnationem? Respondeo ex communi sententia, Quandoocumque culpa vassalli feudum amittitur, eo quod illud sine consensu Domini alienauit, ipso iure cadit à feudo. Unde tunc nulla opus est condemnatione, seu priuatoria sententia, sed tantum declaratoria criminis, sicut in alijs rebus, quæ ipso iure ob crimen alicuius amittuntur. *c. Cum secundum, de Hæret. in sexto.* Tunc enim iudex pronuntiat, bona esse confiscata. Non admittit quidem bona, sed declarat, ea esse ipso iure adempta, seu potius amiffa, à tempore contracti criminis. Ita etiam in feudis iudex pronuntiat, vassallum esse de crimine conuictum & tunc retrotrahit sententia, declaratur, feudum amiffum fuisse, à die feceris commissi. Quando verò culpa sua feudum vassallus amittit alijs de causis, tunc nisi criminis fuerit conuictus, & sententia priuatoria condemnatus, feudum Dominus non recipit. *lib. 2. tit. 26. §. Vassallus, & lib. tit. 55. §. Sancimus.*

Quando Feudum sine culpa vassalli finiatur & desinat.

CAP. XV.

FINITVR Feudum absque vlla culpa vassalli.

Primo, morte vassalli, si decederit sine filiis legitimis, & sine agnatis *lib. 1. tit. 10.* Appellatione filiorum intelliguntur nepotes, & ceteri descendentis masculi.

Secundò, Feudum desinit renuntiatione, si vassallus feudum repudiauerit, renuntiauerit ve, hoc est, si se feudo abdicauerit. *lib. 2. tit. 38.*

Tertiò, Si sacros Ordines susceperit, vel Religionem professus fuerit: Si vitium corporis exlaueat, ita ut idoneus amplius non sit ad obsequia debita præstanda, *lib. 2. tit. 26. §. Qui clericus, & tit. 36.* Hæc autem locum habere vbi fuerit vlti recepta: alioqui enim, pro varietate locorum consuetudines in his variantur.

Quartò, Cursu temporis, ad quod feudum est datum: ut si datum sit ad quartam generationem, & non ad vltiorem.

Dubie quæstionis est, An sicut præscriptione annorum triginta, feudum acquiritur, *lib. 2. tit. 26. §.* Si quis per triginta, etiam si quis ineptus non sit, ita etiam præscriptione triginta annorum possit feudum amitti, quamuis inuestitura præcellerit. Respondeo, posse. Finge Titium esse vassallum Caij, & feudo esse inuestitum; nihilominus Seium per triginta annos feudum illud possedisse, & recognouisse, tanquam Dominum, ipsum Caium, tunc quemadmodum Seius acquirit præscriptione feudum, sic etiam Titius illud amittit.

Dubie itidem quæstionis est, An etiam longissimi temporis præscriptione amittat quis proprietatem feudi?

Respon-